

Parathënie

Revista Kërkime Pedagogjike është vazhdimësi e publikimeve vjetore të Institutit Pedagogjik të Kosovës. Këtë vit, si rezultat i projekteve të shumta kërkimore, Kërkime del në tre vëllime. Ky publikim është vëllimi i tretë i revistës Kërkime Pedagogjike për këtë vit, i cili përfshin tematika të trajtuara nga punonjësit dhe bashkëpunëtorët shkencorë brenda dhe jashtë Institutit, që kanë në fokus aspekte të lidhura me zhvillimin e arsimit, rolin e udhëheqjes arsimore dhe zhvillimin profesional.

Tetë artikujt e vëllimit të tretë të revistës Kërkime Pedagogjike, për vitin 2024, reflektojnë përpjekjet dhe angazhimin e vazhdueshëm të profesionistëve për të kontribuar përmes studimeve në avancimin e praktikave pedagogjike, duke ofruar evidencë të rëndësishme për komunitetin arsimor dhe perspektiva të reja e qasje të thelluara për aspektet që lidhen me zbatimin e kurrikulës, mësimdhënien dhe rezultatet e nxënësve.

Artikulli i parë në këtë vëllim, *Zhvillimi institucional i arsimit shqip në Kosovë gjatë viteve 1945-1990* është i veçantë, si nga mbarështrimi ashtu edhe nga periudha e trajtimit për zhvillimin institucional të arsimit shqip në Kosovë. Metodologjia e përdorur në këtë punim është e qasjes tematike-krahasuese, e mbështetur nga metodat statistikore dhe në përputhje me kronologjinë kohore. Të dhënat nga ky studim paraqesin një referencë domethënëse për studime të zhvillimit të arsimit në Kosovë deri në ditët e sotme.

Një ndër faktorët domethënës për mbarëvajtjen e procesit mësimor në shkollë është krijimi i mjedisit motivues e frymëzues, si për nxënësit ashtu edhe për mësimdhënësit. Autorja me hulumtimin *Qëndrimet e drejtorit të shkollës dhe të mësimdhënënsve rreth ndikimit të menaxhmentit në krijimin e klimës pozitive në shkollë* ka adresuar rolin e menaxhmentit të shkollës në krijimin e mjedisit, apo klimës në institucionet edukative. Rezultatet e hulumtimit dhe literatura dëshmojnë rëndësinë që kanë këta mekanizma në mbarëvajtjen e proceseve që zhvillohen në shkolla. Të dhënat nga ky

hulumtim mund të jenë referencë e mirë si për institucionet ashtu edhe për vendimmarrësit në promovimin dhe fuqizimin e këtyre faktorëve.

Studimi *Nevojat për zhvillim profesional të drejtuesve dhe bashkëpunëtorëve profesionalë të shkollës në arsimin fillor dhe të mesëm të ulët* paraqet të dhëna të cilat janë një referencë domethënëse për zhvillim profesional të drejtuesve dhe bashkëpunëtorëve të shkollave, bazuar në nevoja. Studimi thekson rëndësinë e krijimit të një sistemi monitorimi dhe vlerësimi të rregullt për zhvillimin profesional, i cili duhet të përfshihet në proceset menaxhuese të shkollave. Institucionet përgjegjëse duhet të hartojnë politika të qarta për identifikimin dhe trajtimin e nevojave për zhvillim profesional të stafit.

Qasja e autorëve për studimin *Identifikimi i nevojave të mësimdhënësve për zhvillim profesional* paraqet një pikë referencë të mirë për studimet e bazuara në të dhëna me bazë në shkollë, të cilat ndërlidhen me identifikimin e nevojave autentike dhe shërbejnë në hartimin e Planit Zhvillimor të Shkollës. Gjithashtu, të dhënat dhe rekomandimet e këtij studimi shërbejnë si pikënisje e orientimit të politikave komunale dhe qendrore për përmbushjen e kërkesave të mësimdhënësve për zhvillim profesional.

Artikulli *Roli i aktiveve profesionale në arsimin fillor në ngritjen e cilësisë në mësimdhënie* ofron një analizë të detajuar mbi organizimin, funksionimin dhe kontributin e aktiveve profesionale në arsimin fillor. Rezultatet tregojnë se kontributi tyre është i dukshëm në planifikimin mësimor, përzgjedhjen e burimeve dhe materialeve mësimore, si dhe në planifikimin e aktiviteteve të ndryshme me nxënës, të lidhura ngushtë me festat dhe datat e rëndësishme kombëtare e ndërkombëtare.

Çështja e mësimin dual në shkollat profesionale dhe Qendra të Kompetencës trajtohet në studimin *Zbatimi i mësimin dual në Kosovë: përvoja dhe perspektiva nga udhëheqësit e shkollave*. Autori me këtë studim kontribuon në literaturën ekzistuese, duke ofruar një vlerësim të thellë të udhëheqjes së modelit të arsimit dual në kontekstin e Kosovës, duke u fokusuar në mënyrën se si udhëheqja shkollë sipas këtij modeli mund të adaptohet në një vend me sfida të veçanta ekonomike dhe sociale.

Artikulli i radhës trajton *Anëtarësimet e institucioneve nga fusha e arsimit për të rritur në organizata ndërkombëtare – përvojat dhe mundësitë*. Autorja me këtë studim, përmes qasja hulumtuese cilësore, bazuar në modelin përshkrues, analizon dhe prezanton një pasqyrë për praktikën, kontributet, sfidat dhe mundësitë për anëtarësime të institucioneve nga fusha e arsimit për të rritur në organizata ndërkombëtare, në funksion të nxitjes së lëvizshmërisë dhe shkëmbimit të përvojave të mira.

Një metaanalizë bërë studimeve, kuadrit të politikave arsimore dhe praktikave shkollore, pasqyrohet në studimin *Përdorimi i rezultateve të vlerësimit të nxënësve për përmirësimin e mësimdhënies dhe nxënies*. Autori, përmes qasjes hulumtuese cilësore, modelit studim rasti, analizon përfshirjen dhe përdorimin e rezultateve të nxënësve për qëllime të mësimdhënies dhe nxënies, si dhe mënyrën se si ato reflektohen në dokumentet e punës së shkollës. Praktikën aktuale dhe të dhënat nga ky studim paraqesin një referencë domethënëse për shkollat dhe vendimmarrësit në promovimin dhe fuqizimin e përdorimit të rezultateve të vlerësimit të nxënësve për qëllime përmirësimi.

Së fundmi, çështjet dhe tematikat e trajtuara në këtë vëllim të revistës Kërkime Pedagogjike, në formë të qasjes kërkimore, sasiore dhe cilësore, paraqesin një burim të rëndësishëm për të gjithë të interesuarit e kërkimit dhe zhvillimit në fushat e edukimit. Rezultatet nga studimet e prezantuara në këtë vëllim të revistës paraqesin një adresë të duhur për studime më të thelluara të çështjeve të identifikuara. U jemi mirënjohës dhe falënderues autorëve të punimeve dhe recensentëve për kontributin e çmuar profesional dhe publikimin e punimeve në Kërkime Pedagogjike.

Dr. Osman Buleshkaj,

Drejtor i Institutit Pedagogjik të Kosovës